

प्रभाव दैनिक

National Daily

पत्रिका नआएमा, ठेगाना परिवर्तन
भएमा वा अन्य कुनै गुनासो/जिज्ञासा
भएमा निम्न माध्यमबाट हामीलाई
तत्काल सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

 प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.
सिफल-७, काठमाडौं
०१-४३७३५७७, ९७६९८१५४००,
९८४९१५९२९७, ९८४९२४६२६९
 marketing2prabhab@gmail.com

वर्ष ११

अंक ३४६

काठमाडौं

शुक्रबार, २९ चैत २०८१

Prabhab National Daily

Friday, April 11, 2025

www.prabhabonline.com

पृष्ठ ८

मूल्य रु. ५/-

नयाँ नेतृत्व चुन्दै वैदेशिक रोजगार व्यवसायी

गुरुङ र गेलाल प्यानल चुनावी मैदानमा

■ विविश पोडेल

काठमाडौं- नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघको २०औं र ३१औं साधारणसभा आज हुँदै छ । बत्तीसपुतलीस्थित अनुपम ब्यांकेटमा हुने यो साधारणसभाबाट संघको नयाँ नेतृत्वसमेत चयन हुने छ । यसअघि फागुन ३ गतेका लागि तय गरिएको साधारणसभा तथा निर्वाचन अन्तिम समयमा स्थगित गरेपछि राजेन्द्र भण्डारी नेतृत्वको वर्तमान कार्यसमितिको चर्को आलोचना भएको थियो ।

संघको भवन खरिद, सय संख्याको प्रावधान खारेजीलगायतका काम आफ्नै कार्यसमितिले टुंगोमा पुर्‍याउनुपर्ने कारण देखाउँदै भण्डारी नेतृत्वले साधारणसभा असार १७ गतेलाई सारेको थियो । त्यसपछि पद लोलुपताका कारण कार्यकाल लम्ब्याएको भन्दै व्यवसायीहरूले विरोध जनाएका थिए । यो विवाद जिल्ला प्रशासन कार्यालयसम्म पुग्यो । यद्यपि, प्रशासनबाट कुनै हस्तक्षेप भएन । तर व्यवसायीहरूको दबावपछि साधारणसभा चैत २९ अर्थात् आजका लागि तोक्न भण्डारी नेतृत्व बाध्य भयो ।

यसअघि स्थगित गरेयता संघले भवन खरिद प्रक्रिया भने टुंग्याएको छ । भण्डारी नेतृत्वले काठमाडौं महानगरपालिका-७ स्थित सिफलमा खरिद गरेको भवन संघको नाममा ल्याएर कार्यालयसमेत सारिसकेको छ । उक्त प्रशासनिक भवनको उद्घाटन गत सोमबार श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षामन्त्री शरतसिंह भण्डारीले गरेका थिए । संघ स्थापना भएको २२ वर्षपछि आफ्नै प्रशासनिक भवन पाएको भन्दै भण्डारीले आफ्नो कार्यकालको प्रमुख उपलब्धिको रूपमा यसलाई अघि सारेका छन् ।

‘संघले आफू स्थापित भएको २२ वर्षपछि, आफ्नै प्रशासनिक भवन पायो । करिब एक हजार

कुन समूहको प्रतिबद्धता के छ ?

गेलाल प्यानलको प्रतिबद्धता

- वैदेशिक रोजगार व्यवसायलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउने
- सय संख्याको समस्या समाधान गर्ने
- संघको प्रशासकीय भवन विस्तार गर्ने
- व्यवसायी भलाइ तथा कल्याणकारी कोष स्थापना गर्ने
- कामदारको कम्तीमा एक महिनाको तलबबराबरको सेवा शुल्क लिन पाउने व्यवस्था गर्न पहल गर्ने
- नीतिगत सुधारका लागि २१ बुँदा, कार्यविधि व्यवस्थापनमा १० बुँदा र आन्तरिक व्यवस्थापनमा १५ बुँदाको प्रतिबद्धता

गुरुङ प्यानलको प्रतिबद्धता

- ◆ व्यवसायीलाई कानुनी भण्ण्टबाट मुक्त बनाउने
- ◆ सय संख्याको समस्या नीतिगतस्तरमै हटाउने
- ◆ संघको व्यवस्थापकीय सुधार र आफ्नै न्युज पोर्टल सञ्चालन गर्ने
- ◆ व्यवसायी भलाइ तथा कल्याणकारी कोष स्थापना गर्ने
- ◆ कामदारको कम्तीमा एक महिनाको तलबबराबरको सेवा शुल्क लिन पाउने व्यवस्था गर्न पहल गर्ने
- ◆ व्यवसायीले धरोटीबापत राखेको रकमको ब्याज पाउने व्यवस्था गराउने
- ◆ मागपत्र प्रमाणीकरण र कामदारका समस्याको समाधान प्राथमिकतामा

कुन पदमा क-कसको उम्मेदवारी ?

अध्यक्ष: भुवनसिंह गुरुङ र नरेश गेलाल

प्रथम उपाध्यक्ष:

नरेन्द्रप्रसाद ढकाल (गुरुङ प्यानल)
सुजितकुमार श्रेष्ठ (गेलाल प्यानल)
अख्तर हुसेन (स्वतन्त्र)

द्वितीय उपाध्यक्ष:

देवकुमार खोखाली (गुरुङ प्यानल)
मधुकर रिजाल (गेलाल प्यानल)

तृतीय उपाध्यक्ष:

हर्कबहादुर लिम्बू (गुरुङ प्यानल)
बैकुण्ठप्रसाद पौडेल (गेलाल प्यानल)

महासचिव: महेशकुमार बस्नेत (गुरुङ प्यानल)

कर्णराज कटुवाल (गेलाल प्यानल)
सचिव: कुन्छादोर्जे डिम्दोङ (गुरुङ प्यानल)
अनिल बोगटी (गेलाल प्यानल)
ईश्वर सापकोटा (स्वतन्त्र)

कोषाध्यक्ष: विक्रम श्रेष्ठ (गुरुङ प्यानल)
धनमाया सिज्जाली (गेलाल प्यानल)

सदस्य

गुरुङ प्यानल: विद्यालक्ष्मी बज्राचार्य, देवीप्रसाद गिरी, दीपककुमार राय, सुवर्ण लामा, सुमनराज पाण्डे, कृष्ण ढकाल, रेखा शर्मा, भरत सापकोटा, राज लामा तामाङ र कैलाश पाठक

गेलाल प्यानल: देउमान नेम्बाङ, राजेन्द्र बस्नेत, चन्द्रबहादुर लिम्बू, रमा खड्का, हिमा गुरुङ, दिनेश बस्नेत, कामेश्वर शाह, छत्रबहादुर बस्नेत, युवराज देवकोटा र राजेश यादव

व्यवसायीको छाता संस्थाको आफ्नै भवन खरिद गर्न सक्नु वर्तमान कार्यसमितिको प्रमुख उपलब्धि हो,’ आफ्नो कार्यकालको उपलब्धि सार्वजनिक गर्न गत मंगलबार आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा अध्यक्ष भण्डारीले भने । यसबाहेक संघले वैदेशिक रोजगार क्षेत्रको समस्या समाधानका लागि नीतिगत सुधार र व्यवसायीको हक हितका लागि प्रयत्न तथा सामाजिक उत्तरदायित्वका कार्य गरिएको उनले बताए ।

भवन खरिदबाहेक सय संख्या खारेजीलगायत काम भने वर्तमान कार्यसमितिले टुंगोमा पुर्‍याउन सकेन । संघीय संसद्मा विचाराधीन रहेको विधेयक पारित नहुँदै संसद्को हिउँदे अधिवेशन अन्त्य भयो । त्यससँगै भण्डारीले कतिपय अधुरा काम आगामी कार्यसमितिले पूरा गर्नुपर्ने बताए । ‘वैदेशिक रोजगार व्यवसायलाई मर्यादित, व्यवस्थित, व्यावसायिक र पारदर्शी बनाउँदै यसलाई गर्व गर्न लायक व्यवसाय बनाउन हामीले भरपुर प्रयास गर्‍यौं,’ अध्यक्ष भण्डारीले भने, ‘तथापि, हामीले उठाएका केही एजेण्डाहरू प्रयास गर्दागर्दै पनि टुंगोमा पुर्‍याउन सकेका छैनौं । यसलाई अब आउने नयाँ नेतृत्वले पूरा गर्ने छ भन्ने हाम्रो विश्वास छ ।’ यो कार्यसमितिले २६ महिनाको कार्यकाल सम्पन्न गर्दै नेतृत्व हस्तान्तरण गर्न लागेको हो ।

नयाँ नेतृत्वका लागि तीव्र प्रतिस्पर्धा

संघको आगामी नेतृत्वका लागि भुवनसिंह गुरुङ र नरेश गेलाल प्रतिस्पर्धामा छन् । उनीहरू आ-आफ्नो प्यानल बनाएर नेतृत्वका लागि प्रतिस्पर्धामा उत्रिएका हुन् । प्रथम उपाध्यक्ष र सचिवबाहेक सबै पदमा यी दुई प्यानलबाट मात्रै उम्मेदवारी परेका छन् । प्रथम उपाध्यक्षमा अख्तर हुसेन र सचिवमा ईश्वर सापकोटाको स्वतन्त्र उम्मेदवारी परेको छ ।

► क्रमशः पृष्ठ ५ मा

अनिश्चित बन्दै कांग्रेस महाधिवेशन

कुनै पार्टीसँग एकता गरेको नाममा पार्टीको महाधिवेशन दिएको गर्न मिल्दैन, बरु छिटो गर्न मिल्छ ।

● गगन थापा

महामन्त्री, कांग्रेस

महाधिवेशनका लागि अहिलेसम्म सचिवालय पनि गठन भएको छैन । सदस्यता नवीकरण र नयाँ सदस्यता वितरणमा ढिलाइ भएको छ ।

● डा. प्रकाशशरण महत

प्रवक्ता, नेपाली कांग्रेस

चैत मसान्त ७७ जिल्लाबाटै क्रियाशील सदस्यता विवादको रिपोर्ट पठाउने अन्तिम समय हो । नआएको खण्डमा म्याद थप्नुपर्छ ।

● योगेन्द्र चौधरी

सदस्य, कांग्रेस क्रियाशील सदस्यता व्यवस्थापन समिति

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाली कांग्रेसको १५औं महाधिवेशन अनिश्चित बनेको छ । क्रियाशील सदस्यता विवाद टुंगो नलागेसँगै कांग्रेसको महाधिवेशन अनिश्चित बनेको हो । चैत मसान्तसम्ममा जिल्ला-जिल्लाबाट क्रियाशील सदस्यता विवरण आउनुपर्नेमा कतिपयले फारामै नलगेको क्रियाशील सदस्यता व्यवस्थापन समितिले जानकारी दिएको छ । यसरी फाराम नलाने जिल्लामा प्युठानदेखि हुम्लासम्म छन् ।

यो समितिका संयोजक महामन्त्री गगन थापा हुन् । थापा भने जिल्ला-जिल्लामा पुरो विधानअनुसार नै महाधिवेशन हुने दावी गरिरहेका छन् । ‘कुनै पार्टीसँग एकता गरेको नाममा पार्टीको महाधिवेशन दिएको गर्न मिल्दैन, बरु छिटो गर्न मिल्छ,’ महामन्त्री थापाले

काठमाडौं क्षेत्र नम्बर २ अन्तर्गत दोस्रो प्रदेश सम्मेलनलाई विहीबार सम्बोधन गर्दै भने ।

विधानअनुसार कांग्रेसको महाधिवेशन आउँदो मंसिरमा हुनुपर्छ । तर न त क्रियाशील सदस्यता विवादको टुंगो लागेको छ, न त सचिवालय बनाएर मितिको घोषणा । यसैले यो आठ महिनामा कांग्रेसले महाधिवेशन गर्न सकिने अवस्था नरहेको कांग्रेस प्रवक्ता डा. प्रकाशशरण महत बताउँछन् । ‘महाधिवेशनका लागि अहिलेसम्म सचिवालय पनि गठन भएको छैन । सदस्यता नवीकरण र नयाँ सदस्यता वितरणमा ढिलाइ भएको छ,’ प्रवक्ता डा. महतले भने ।

तर यसरी महाधिवेशन सार्न नमिल्ने महामन्त्री थापाको भनाइ छ । ‘कांग्रेसले अरू पार्टीसँग एकता गरेर महाधिवेशन सार्छु भन्न नयाँ पार्टी बनाउनुपर्छ । चारतारे फण्डा र रूख चुनाव चिह्न भएको कांग्रेसले मिल्दैन,’ उनले भने, ‘नेपाली कांग्रेस बिपी वा तमलोपा नेपाली कांग्रेसमा मिसिदिमा महाधिवेशन सार्न मिल्दैन ।’ सदस्यता व्यवस्थापन समितिले रहेका केन्द्रीय सदस्य योगेन्द्र चौधरी भने तत्काल हेर्दा आउँदो मंसिरमा महाधिवेशन हुन सक्ने देखिन्छन् । ‘चैत मसान्त ७७ जिल्लाबाटै सदस्यता विवादको रिपोर्ट पठाउने अन्तिम दिन हो । नआएको खण्डमा म्याद थप्नुपर्छ,’ चौधरीले भने । आएका रिपोर्टहरू विश्लेषण गर्न पनि समय चाहिने र यसको म्याद भने समितिको बैठकले निर्धारण गर्ने उनले बताए । देउवाको चाहनाअनुसार नेपाली

कांग्रेसका नेता डा. शशांक कोइरालाले पनि महाधिवेशन आमनिर्वाचनपछि गर्नु उपयुक्त हुने बताउँदै आएका छन् । ‘वि.सं. २०८४ मा आमनिर्वाचन हुने छ । त्यसको दुई वर्ष पहिले नै महाधिवेशन हुनुपर्ने हो । होइन भने निर्वाचनपछि गराउँदा उत्तम हुन्छ,’ शशांकले बताउँदै आएका छन् । शशांक कांग्रेस सभापतिका प्रत्यासीका रूपमा हेरिएको छ । आमनिर्वाचनको मुखमा महाधिवेशन गराउँदा पार्टीभित्रको तिकतता आमनिर्वाचनमा पर्ने शशांकको पनि भनाइ छ ।

कांग्रेस अहिले नेकपा एमालेसँग सत्तासमीकरणमा छ । दुई दलबीचको सहमतिअनुसार अबको १५ महिनापछि कांग्रेस सभापति देउवा प्रधानमन्त्री बन्ने छन् । ‘राष्ट्रिय सहमतिको सरकारको नेतृत्व सरकार गठन भएको मितिले दुई वर्षसम्म नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले र त्यसपछि ०८४ मंसिरमा हुने निर्वाचनसम्म नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाले नेतृत्व गर्ने,’ दुई दलबीचको सात बुँदेको चौथो बुँदमा भनिएको छ ।

विधानअनुसार डेढ वर्ष म्याद थप्न मिल्छ । यसो गरेमा २०८४ को जेठसम्म वर्तमान कार्यसमितिले नै निरन्तरता पाउने देखिन्छ । यही वर्षको मंसिरमा मध्यावधि निर्वाचनसमेत हुने देखिन्छ । कांग्रेस सभापति देउवाले यो निर्वाचनमा आफ्नै हातले टिकट बाँड्ने चाहना राखेको कांग्रेसकै नेताहरू बताउँछन् ।

‘देख विकासको क्राधाट - सुशिक्षित वैदेशिक रोजगार’

नरेश गेलाल

अध्यक्ष पदका उम्मेदवार
९८०१०३९४८८७

सुजित कुमार श्रेष्ठ

प्रथम उपाध्यक्ष पदका उम्मेदवार
९८४१०६०६५२, ९८०१०६०६५२

मधुकर रिजाल

द्वितीय उपाध्यक्ष पदका उम्मेदवार
९८४१०३५४००

बैकुण्ठ प्रसाद पौडेल (बैभवा)

तृतीय उपाध्यक्ष पदका उम्मेदवार
९८४१०६०६५२

कर्णराज कटुवाल

महासचिव पदका उम्मेदवार
९८४१०६०६५२

अनिल बोगटी

सचिव पदका उम्मेदवार
९८०१०३९४८८७

धन माया सिज्जाली

कोषाध्यक्ष पदका उम्मेदवार
९८४१०३५४००

देउमान नेम्बाङ (डि.एम)

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८०२०६८८८८

राजेन्द्र बस्नेत

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८४१०३८०६५

यन्द्र बहादुर लिम्बू

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८६१४८३३३, ९८१३०३३३३३

दिनेश बस्नेत (डि.बि.)

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८४१०३५४००

छत्र बहादुर बस्नेत

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८४१०६०६५२

युबराज देवकोटा

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८४१०६०६५२

रमा खड्का

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८१८८८८८८८८

हेमा गुरुङ

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८४१०३५४००

कामेश्वर साह (राहुल)

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८४१०३५४००

राजेश यादव

सदस्य पदका उम्मेदवार
९८०२३४०३४८

भक्तपुरको बिस्का जात्रा सुरु

भक्तपुर- आठ रात नौ दिनसम्म भव्यरूपमा मनाइने भक्तपुरको ऐतिहासिक एवं सांस्कृतिक महत्त्व बोकेको बिस्का: अर्थात् बिस्केट जात्रा विहीवारबाट सुरु भएको छ । तौमहीस्थित भैरवको रथमा पूजा गर्न बिहानैदेखि स्थानीयको भीड लागेको थियो ।

विहीवार विहान सर्वसाधारणका लागि भैरवको रथमा पूजा खुला गरेर जात्राको शुभारम्भ भएको गुठी संस्थान कार्यालय भक्तपुरकी प्रमुख खिमा बलीले जानकारी दिइन् । उनले भनिन्, 'आज (विहीवार) बिहानैदेखि नित्य पूजा सुरु गरेपछि सर्वसाधारणको पूजा सुरु भइसकेको छ, दिउँसो १ वजेसम्म गुठी संस्थानको प्रमुख र सिकमी नाइकेले सरकारी पूजा गरेर त्यसपछि अन्य समुदायको पूजा सकेर भैरवको रथ तान्न सुरु गरियो ।'

तान्त्रिक विधिपूर्वक गुठी कार्यालयले ल्याएको सरकारी पूजा गर्दै भैरवको रथमा भैरवनाथ र वेताल विराजमान गराई हनुमानढोकाबाट राजाको प्रतीकस्वरूप ल्याइएको खड्ग, तरवार र निशान राखेपछि विधिपूर्वक रथ तानेर जात्रा सुरु भएको थियो । विगतका वर्षहरूमा अपराह्न ५:०० वजेपछि रथ तान्न सुरु गरी राति अवेरसम्म तौमढीबाट रथलाई माथि र तल तानेर गहिटी पुर्‍याउने प्रचलन भए

पनि यस वर्ष भने भैरवनाथको रथ अपराह्न ५:०० वजेसम्म गहिटीमा पुर्‍याइएको छ ।

विहीवारको जात्रा सम्पन्न भएपछि चैत ३१ गते ल्यासिखेलमा गुठी पूजासहित सबै प्रक्रिया पूरा गरी अपराह्न ५:०० वजे लिंगो उठाइने जात्रा हुने छ । वैशाख १ गते अपराह्न ५:०० बजेभित्र लिंगो ढाल्ने र वैशाख ५ गते पनि अपराह्न ५:०० वजेसम्म रथ तानेर जात्रा सम्पन्न गर्ने तयारी गरिएको छ ।

भक्तपुरका प्रमुख जिल्ला अधिकारी गोपालप्रसाद अर्यालले बिस्केट जात्रामा हुलदंगा हुन नदिन र शान्तिपूर्णरूपमा जात्रा सम्पन्न गराउन सुरक्षा व्यवस्था कडा पारिएको बताए । उनले भने, 'जात्राको रथ साँफ ६:०० वजेसम्म सम्पन्न गर्ने तयारी गरेका छौं, जात्रामा सिसी क्यामेराबाट प्रहरीले

हेरिरेहेको हुन्छ, सादा पोसाकका सुरक्षाकर्मीले पनि मोवाइलबाट फोटो र भिडियो खिचेर अनुगमन गरिरहेको हुन्छ, स्थानीयको जात्रा भएकाले जात्रामा अवरोध नगर्ने गरी सुरक्षाकर्मी पछाडि बस्छ, हुलदंगा भयो भने र आवश्यकता हेरेर सुरक्षाकर्मी अगाडि जाने व्यवस्था गरेका छौं ।'

उनले नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, राष्ट्रिय अनुसन्धान, नेपाली सेनासहितको सुरक्षा टोली आवश्यकताअनुसार खटिने गरी सुरक्षा व्यवस्था तयारी अवस्थामा राखेको बताए । प्रहरी परिसर भक्तपुरका प्रहरी उपरीक्षक माधव बुढाथोकीले जात्राका लागि काठमाडौँबाट समेत थप प्रहरी थप गरिएको बताए । जात्राका लागि करिब ८०० सुरक्षाकर्मी परिचालन गरिएको छ । *रासस*

काठमाडौँ (प्रस)- तामाङ समुदायको ऐतिहासिक तेमाल जात्रा आजबाट सुरु हुँदै छ । आज बौद्धबाट जात्रा सुरु हुँदै छ । बौद्ध तामाङ कल्याण गुठी नेतृत्वको राष्ट्रिय बौद्ध तिमाल जात्रा मूल व्यवस्थापन समितिले तेमाल जात्राको तयारी पूरा भएको जानकारी दिएका छन् । तामाङ समुदायले मनाउने राष्ट्रिय पर्व तिमाल जात्रा चैत्र पूर्णमाको अघिल्लो दिन बौद्ध र पूर्णमाको दिन स्वयम्भूमा लाग्ने गर्दछ । यसपटक बौद्धमा ६० हजारभन्दा बढी भक्तजन आउने अनुमान गरिएको छ ।

तिमाल जात्रा मूल व्यवस्थापन समितिका प्रवक्ता सम्पूर्णकुमार लामाले जात्रामा आउने भक्तजनहरूको सुविधाका लागि विभिन्न तयारी गरिएको

बताए । उनका अनुसार बौद्ध परिसरमा भक्तजन र लामा गुरुका लागि पालको व्यवस्था गरिने छ । त्यस्तै भक्तजनहरूका लागि शौचालय, निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर र आपत्कालीन एम्बुलेन्स, शुद्ध पिउने पानी, लामा गुरुहरूबाट पूजापाठ गराउने, हेल्थ डेस्कलगायतको व्यवस्था गरिने उनको भनाइ छ ।

'बौद्ध स्तुपको उत्तरतर्फको तेश्रो तलाको गुम्बजमा रहेको १०८ खोपीको देवीदेवताको मूर्तिमा बत्ती बाल्न र पूजा गर्नका लागि पक्ति मिलाउने व्यवस्था गरिनेछ,' मूल व्यवस्थापन समितिले जारी गरेको प्रेस विज्ञप्तिमा भनिएको छ, 'भक्तजनहरूलाई प्रसाद (खिर) वितरण, स्वयंसेवक परिचालन तथा शान्ति सुरक्षा र ट्राफिक

व्यवस्थापनका लागि पनि आवश्यक तयारी र समन्वय गरिएको छ ।'

प्रत्येक वर्ष चैत्र पूर्णमाको अघिल्लो दिन काभ्रेलगायत काठमाडौँ वरिपरिका जिल्लाहरूबाट तामाङहरू बौद्ध आएर आफ्नो पितृको नाममा पूजापाठ गरी बत्ती बाल्ने गर्छन् । परापूर्वकालदेखि चल्दै आएको यो जात्राको धार्मिक एवं सांस्कृतिक महत्त्व रहेको प्रवक्ता लामा बताउँछन् । 'यो जात्रामा आउनेहरू आफ्नो लाभभन्दा पनि पितृले शान्ति र मुक्ति पाउने आस्था बोकेका हुन्छन् । यस दिन मृतक आफन्तको नाममा डो (पूजा) गरेर बत्ती बाल्दा मुक्ति पाउने जनविश्वास पाइन्छ,' उनले भने, 'सांस्कृतिक हिसाबले पनि यो जात्रा अति महत्त्वपूर्ण छ ।

श्रीकुष्मावती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.
काठमाण्डौ म.न.पा.-३२, विद्यानगर, जडिबुटी फोन नं: ०१ ५१४९११८ Email : kusmawotisavings@gmail.com

ऋणीको धितोमा रहेको सम्पत्ति लिलाम विक्री सम्बन्धि ३५ दिने अत्यन्त जरुरी सार्वजनिक सूचना

प्रकाशित मिति : २०८१/१२/२९

यस सहकारी संस्था संग देहाय बमोजिम ऋणी सदस्यले लिखत शर्तानामानुसार लिएको कर्जाको समयमा साँवा व्याज बुझाउनु पर्नेमा संस्थाबाट समय समयमा पत्राचार, फोन तथा प्रत्यक्ष सम्पर्क गरी ताकेता गर्दा गराउँदा समेत कर्जाको साँवा व्याज नबुझाई शर्तको उलंघन गर्नुको साथै कर्जा भुक्तानी तर्फ कुनै चासो नदेखाई बेवास्ता गर्नु भएकाले आफूले लिएको कर्जा सहित व्याज तथा अन्य दैदस्तुर चुक्ता गर्न विभिन्न मितिमा विभिन्न राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्दा समेत बेवास्ता गरिएकाले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिन भित्र कर्जा सहित सम्पूर्ण दायित्व चुक्ता गर्नु भई आफूले राखेको धितो बन्धक सम्पत्ति संरक्षण गर्नु होला । अन्यथा सहकारी ऐन २०७४ र प्रचलित नेपाल कानून अनुसार यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३६ औं दिन तपशिलमा उल्लेखित मिति, समय र स्थानमा धितो सुरक्षणमा रहेको तपशिलमा उल्लेखित अचल सम्पत्ति जहाँ जे अवस्थामा छ सोहि अवस्थामा पञ्चकृति मुचुल्का खडा गरी डाँक बढाबढ द्वारा लिलाम विक्री गरी संस्थाले आफ्नो लेना रकम असुल उपर गरिने हुँदा उक्त अचल सम्पत्ति लिलाम सकार गरी लिन चाहनु हुने व्यक्ति, कम्पनी, फर्म, सहकारी संघ संस्थाहरु समेतको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

धितो, जायजेषा र ऋणीको विवरण

ऋणीको विवरण	फोटो	धितो विवरण
ऋणी : तारानाथ दाहाल, ना.प्र.नं.: ३७० ललितपुर, बाबु : केदारनाथ दाहाल,बाजे: परबाखर दाहाल पत्नी : भीम कुमारी दाहाल, स्थायी ठेगाना : ललितपुर जिल्ला, साविक शंखु गा.वि.स.४, हाल वसोवास : का.म.न.पा. ३२, काठमाण्डौ ।		धितो विवरण : तारानाथ दाहालको नाममा भालपोत कार्यालय ललितपुरमा दर्ता श्रेष्ठा कायमरहेको ललितपुर जिल्ला साविक बाँडेगाउँ गा.वि.स. वार्ड १ नं.(क) स्थित कि.नं. १५२ क्षेत्रफल २५४.३२ ब.मि.को रैकर निजी आवादि जग्गा ।

लिलामका शर्तहरु:

- लिलामका शर्तहरु: यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिन भित्र पनि कर्जा चुक्ता गर्न नआएमा ३६ औं दिनको दिन लिलाम विक्री कार्य गरिने छ । सो दिन सार्वजनिक विदा पर्न गएमा त्यसको भोलिपल्ट सोहि स्थान र समयमा लिलाम विक्री गरिने छ ।
- डाँक बढाबढ गरी लिलाम विक्री गर्दा सबैभन्दा बढी कबोल गर्नेले आफूले बोलेको रकमको १०% ले हुने रकम धरोटी बापत यस संस्थाको नाममा काटिएको ड्राफ्ट वा नगद अनिवार्य रुपमा सोहि दिन संस्थामा जम्मा गर्नु पर्नेछ । तत्काल उक्त १०% रकम नबुझिएमा सो पछिका क्रमश: दोश्रो, तश्रो गरी डाँक बढाबढमा बोल्ने व्यक्ति फर्म आदिलाई लिलाम सकार गराईने छ । बाँकी ९०% रकम लिलाम सकार गरेको मितिले ७ दिन भित्र संस्थामा बुझाई सक्नु पर्नेछ । १०% रकम बुझाई बाँकी ९०% रकम तोकिएको समय सिमा भित्र नबुझिएमा धरोटी बापत रहेको उक्त १०% रकम जफत हुनेछ ।
- डाँक बढाबढ गर्दा सबैभन्दा बढी अंक बोल्ने व्यक्ति वा संस्थालाई उक्त सम्पत्ति दिने वा नदिने सम्पूर्ण अधिकार संस्थामा सुरक्षित रहनेछ ।
- लिलाम विक्री गर्न सम्पत्ति सम्बन्धि कुनै जानकारी चाहिएमा वा स्थलगत निरिक्षण गर्न चाहेमा कार्यालय समय भित्र संस्थाको कार्यालयमा सम्पर्क गर्न सकिने छ ।
- लिलाम विक्रीका लागि तोकिएको समय सिमासम्म उल्लेखित सम्पत्ति कसैले लिलाम सकार गरी लिन नचाहेमा वा आफूले कबोल गरेको रकमको तत्काल १०% रकम नबुझिएमा सो सम्पत्तिको स्वाभिम्व सहकारी ऐन २०७४ को दफा ७९ बमोजिम संस्थाले स्थानीय निकायले उपलब्ध गराएको पञ्चकृत मुल्यमा आफैले सकार गरी लिन सक्नेछ वा कुनै अर्को व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।
- लिलाम विक्री गरिने दिन तथा समयको बारे ऋणी, व्यक्तिगत जमानी कर्ता, एवं सम्बन्धित सबैलाई यसै सूचना मार्फत जानकारी गराईन्छ । निजहरुको अनुपस्थितिमा पनि लिलामी कार्यक्रम रोकिने छैन ।
- लिलाममा राखेको सम्पत्ति नामसारी गर्दा लाग्ने नेपाल सरकारको तिनू व्यहोर्नु पर्ने सम्पूर्ण राजश्व दस्तुर आदी सकार गर्ने व्यक्ति वा संस्थाले नै तिनू व्यहोर्नु पर्नेछ ।
- उक्त सम्पत्तिको लिलाम विक्रीको डाँक बढाबढ कार्यमा भाग लिन चाहने व्यक्ति वा संस्थाले संस्था द्वारा तयार पारिएको बोल कबोल पत्र (आशय पत्र) डाँक बढाबढ गर्ने मिति भन्दा २ दिन अगाडी नै संस्थामा आई खरिद गर्न सक्नु हुनेछ ।

लिलाम हुने मिति : वि.सं.२०८२/०२/०२, समय : दिनको १ बजे ।

स्थान : संस्थाको कार्यालय, काठमाण्डौ म.न.पा. वडा नं. ३२, विद्यानगर, जडिबुटी, काठमाण्डौ ।

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- नेपाल बार एसोसिएसनको अध्यक्षमा वरिष्ठ अधिवक्ता प्रा.डा. विजयप्रसाद मिश्र निर्वाचित भएका छन् । विहीवार सार्वजनिक मतपरिणामअनुसार उनी दुई हजार ४३१ मतान्तरले विजयी भएका हुन् । नेपाल बार एसोसिएसन निर्वाचन २०८१ को प्रमुख निर्वाचन अधिकृत वरिष्ठ अधिवक्ता रामकृष्ण निरालाका अनुसार प्रा.डा. मिश्रले पाँच हजार ५२ मत प्राप्त गर्दा अध्यक्षका प्रत्यासी वरिष्ठ अधिवक्ता रमणकुमार श्रेष्ठले दुई हजार ६२१ मत प्राप्त गरे ।

नयाँ नेतृत्वका लागि बृहत् लोकतान्त्रिक, प्रगतिशील, पेसागत, राष्ट्रवादी एवं समावेशी कानून व्यवसायी समूहबाट वरिष्ठ अधिवक्ता प्रा.डा. मिश्रको समूह र व्यावसायिक कानून व्यवसायी समूहबाट वरिष्ठ अधिवक्ता श्रेष्ठको समूहबीच प्रतिस्पर्धा भएको थियो । निरालाका अनुसार उपाध्यक्षहरूमा कोशी प्रदेशमा पदमप्रसाद लिम्बू, मधेश प्रदेशमा अजय शंकर भा, बागमतीमा तेजबहादुर रावल, गण्डकीमा भूपेन्द्र खनाल, लुम्बिनीमा कृष्णप्रसाद पोखरेल, कर्णालीमा विवशकुमार वस्नेत, सुदूरपश्चिममा सिद्धराज ओझा, खुला महिलार्तर्फ सरस्वती श्रेष्ठ विजयी भएका छन् ।

महासचिवमा वरिष्ठ अधिवक्ता केदारप्रसाद कोइरालाले चार हजार ८७४ मत प्राप्त गरी विजयी

हुँदा यजमणि न्यौपानेले दुई हजार ३६७ मत प्राप्त गरे । कोषाध्यक्षमा जगतबहादुर कार्की निर्वाचित भएका छन् । सदस्यहरूमा चिरञ्जीवी तिलक्यानी (दलित), सूर्यकुमार यादव (मधेसी मुस्लिम काठमाडौँ उपत्यकावाहिर), रिकुं कुमार यादव (मधेसी मुस्लिम खुला), राजकुमार श्रेष्ठ (आदिवासी जनजाति काठमाडौँ उपत्यकावाहिर), मंगलसुन्दर

के. आई. सिंह गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

वायल, डोटी

सुदुरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना

सूचना प्रकाशित मित: २०८१/११/२५

यस गाउपालिकाको मिति २०८१/११/२० गते सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यलयको e-GP Portal (www.bolpatra.gov.np/egp) मा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना अनुसार E-Bid द्वारा प्राप्त भएका बोलपत्रहरु मध्ये सारभूतस्समा प्रभावकारी देखिएको तपसिलमा उल्लेखित बोलपत्रदाताको बोलपत्र छनोट गर्ने बोलपत्र मूल्यांकन समितिबाट निर्णय भएकाले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ उपदफा (२) को प्रयोजनीथ सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

सि.नं.	ठेक्का विवरण	विवरण	बोलपत्र स्वीकृत आशय दिइएको बोलपत्रदाता	कबोल अंक
1	03/NCB/GOOD/ KISRUM/2081/082	Supply and Delivery of office furniture and Accessories	मस्टा केदार कन्स्ट्रुशन एण्ड सप्लायर्स प्रा. लि.	११,८८,०८२/-

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

Dodhara Chandani Municipality

Office of the Municipal Executive

Dodhara Chadani, Kanchanpur

Sudurpaschim Province, Nepal

Invitation For Bids

First Date of Publication: 2081/12/29

- The Government of Nepal (GoN) has allocated Fund to Dodhara Chandani Municipality for Building construction work, Ward 02 and the Municipality intends to apply the funds to cover eligible payments under the Contract for Building construction work. Bid is open to all eligible Nepalese Bidders.
- Eligible Bidders may obtain further information and Inspect the bidding documents at www.bolpatra.gov.np .
- Bidding documents may bid from www.bolpatra.gov.np only.
- Bids must be submitted through www.bolpatra.gov.np, on or before 12.00hr. noon on 2082/01/28.
- Bids will be opened in the presence of Bidders’ representatives who choose to attend at Dodhara Chadani Municipality Dodhara Chadani, Kanchanpur on 2082/01/28 and 14.00hr. Bids must be valid for a period of 90 days after bid opening and must be accompanied by bid security, amounting to a minimum of as mention below, which shall be valid for 30 days beyond the bid validity period.
- Bidder may submit Bid Document Fee in form of cash, in Sanchit Kosh Account No : 0823501563767019, Agricultural Development Bank, Dodhara chadani branch.
- If bidder wishes for Bid Bond in form of cash, in Dharauti Khata Account No : 0823501563767108, Agricultural Development Bank, Dodhara chadani branch.
- Account Name. Dharauti Khata and submit bank deposit voucher along with the bid.
- If the last date of purchasing, submission and opening falls on a government holiday then the next working day shall be considered as the last day.
- The name and identification of the contract are as follows:

IFB Number	Description of Work	Estimated Amount, NRs. (Excluding VAT & PS)	Bid Security Amount (Rs.)	Bid Document Fee
27/BCW/ 2081/082	Mini Kabberd Hall Building Construction Work, Ward-2	30,19,911.50	1,00,000.00	3000.00

- The Employer reserves the right to accept or reject, wholly or partly any or all the bids without assigning any reason, whatsoever.

Chief Administrative Officer

कार्यालय प्रमुख

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

श्रमिकको हित मुख्य एजेण्डा बनाउ

वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूको छाता संस्था नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी सघले नयाँ नेतृत्व पाउँदै छ । नयाँ नेतृत्वमा दाबी गर्नेहरूले व्यवसायीको हितलाई मुख्य मुद्दा बनाएका छन् । तर के सघको मुख्य मुद्दा व्यवसायीको मात्र हित हो त ? पक्कै पनि अहिलेको ज्वलन्त प्रश्न बनेको छ यो । देशभरबाट सुरक्षित र भरपर्वो श्रम गन्तव्यको खोजीमा नेपालीहरू देखिन्छन् । नेपालमा रोजगारी व्यवस्थापन नहुँदा दक्षदेखि अदक्ष कामदार विभिन्न वैधदेखि अवैध बाटो हुँदै श्रम गन्तव्य पुग्छन् । अवैध बाटो हुँदै श्रम गन्तव्य पुग्दा एक त श्रमिकले पनि दुःख पाउँछ भने यसको दोष वैदेशिक रोजगार व्यवसायीकै टाउकोमा थोपरिन्छ ।

अबको नेतृत्वले यस्तै ‘लुपहोल’ टाल्न र वैधानिकरूपमा श्रम गन्तव्य पुर्‍याउने काम गर्नुपर्छ । बरु योग्यता र दक्षता नपुगेका कामदारलाई सीप सिकाउने व्यवस्था मिलाउने काम सघले गर्नुपर्छ । कतिपय कामदार उमेर घर्किँदा पनि श्रम गर्न बाध्य हुन्छन् । उनीहरूलाई वैध बाटो श्रम गन्तव्य मुलुक छिर्न मुस्किल हुन्छ । यी मुद्दामा पनि सघले सरकारसँग विशेष पहल गर्नु आवश्यक देखिन्छ । वैदेशिक श्रम गन्तव्यमा कुनै ठाउँमा नेपाली नामी देखिन्छन् भने कुनै ठाउँमा बदनामी । यस्ता विषयमा पनि सघले विशेष चासोका साथ काम गर्नुपर्ने देखिन्छ । श्रमबजारलाई विश्वस्त तुल्याउन कानुनी बाटो नै सही हुन्छ । एकपटक गुमेको श्रमबजारमा पुनः श्रमिक पठाउन सहज हुन्न । त्यसैले अबको नेतृत्वले ध्यान पुर्‍याउनुपर्ने विषय यो पनि हो ।

म्यानपावर कम्पनीमाथिको विश्वास कमजोर हुनुमा व्यवसायीकै हात छ । कतिपय व्यवसायीको बद्मासीका कारण यो व्यवसायलाई हेर्ने नजर राम्रो छैन । अहिले पनि वैदेशिक रोजगारीका नाममा हुने ठगी रोकिएको छैन । हरेक दिनजसो ठगिएका घटना सार्वजनिक हुन्छन् । युवा पिँढी म्यानपावर छाडेर कन्सल्टेन्सी धाउन थालेका छन् । यस्तो अवस्थामा म्यानपावर व्यवसायीले खुलारूपमा श्रमिकलाई आकर्षित गराउने कार्यक्रमहरू पनि ल्याउन सक्नुपर्छ । अमूर्त एजेण्डा राखेर नेतृत्व ताक्नेले न त व्यवसायीको मन जित्न सक्छन् न त श्रमिककै । व्यवसायीकै अस्पष्टताका कारण असुविधामा परी दुःख पाएका कामदारहरूको संख्या बढ्दो छ । तिनको दुःखमा मल्हम लगाउने काममा पनि सघको ध्यान जानुपर्छ । किनभने श्रमिक नै सघको व्यवसायको मूल खम्बा हो । उनीहरूलाई विश्वासमा लिन सकेमात्र यो व्यवसाय फस्टाउने छ । नभए अबको नेतृत्व पनि केवल सिन्डिकेटका लागि गरेको हातेमालोमात्र साबित हुने छ ।

श्रम सरोकार

वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकका लागि आवश्यक जानकारी

- ❖ वैदेशिक रोजगार विभागबाट श्रम स्वीकृति लिएरमात्र जानुपर्दछ ।
- ❖ सरकारले खुला गरेका मुलुकहरूवाहेक वैदेशिक रोजगारका लागि जान नहुने देशहरू विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिन्छ ।
- ❖ १८ वर्ष उमेर पूरा नभई वैदेशिक रोजगारमा जान पाइँदैन । खाडी मुलुकमा जान महिला धरेलु केमदारको हकमा २४ वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्दछ ।
- ❖ श्रम स्वीकृति लिएर व्यक्तिगतरूपमा पनि वैदेशिक रोजगारमा जान सकिन्छ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारमा जानुअघि कम्तीमा १० लाख रूपैयाँ बराबरको विमा गराउनुपर्दछ ।
- ❖ सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य जाँच गराएर मात्र जानुपर्दछ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारमा प्रस्थान गर्नुअघि पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम अनिवार्य लिनुपर्दछ । महिला कामदारले अभिमुखीकरण तालिमका लागि त्रिको रकम वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सोधभर्ना पाइन्छ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारमा जान रोजगारबाटा र पठाउने कम्पनीसँग करार गर्नुपर्दछ ।
- ❖ श्रम स्वीकृतिका लागि करार अवधि तीन वर्षसम्मको भएमा एक हजार ५०० रूपैयाँ र तीन वर्षभन्दा बढीको भएमा दुई हजार ५०० रूपैयाँ कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्दछ ।
- ❖ विभागले तोकेबमोजिम सीपको तालिम लिई सोको प्रमाणपत्र पेश गर्नुपर्दछ ।
- ❖ वैदेशिक रोजगारमा जाँदा स्वदेशी विमानस्थलको प्रयोग गर्नुपर्दछ ।
- ❖ म्यानपावर कम्पनीलाई त्रिको पैसाको रसिद लिनुपर्दछ ।
- ❖ सम्झौताबमोजिम रोजगार उपलब्ध नगराएमा कामदार वा निजको आफन्तले विभागसमक्ष क्षतिपूर्तिका लागि उजुरी दिन सक्ने छ ।
- ❖ कामदारले आर्जन गरेको रकम बैंक वा इजाजत प्राप्त बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने संस्थामार्फत स्वदेश पठाउनुपर्छ ।
- ❖ करारबमोजिम सुविधा नपाई कामदार अलपत्र परी स्वदेश फर्काउन परेमा म्यानपावरले नै स्वदेश फर्काउनुपर्ने छ ।
- ❖ कामदारले भिसाको म्याद, करार अवधि र श्रम स्वीकृतिको म्याद सकिएपछि स्वदेश फर्कनुपर्दछ ।

रवीन्द्र तामाङ

प्राचीनकालमा काठमाडौँ दहकै रूपमा रहेको समयबाट तेमाल जात्रा आरम्भ भएको देखिन्छ । लिच्छविकालको प्ररम्भमा स्वयम्भू चैत्यको निर्माण र मध्यमा बौद्ध स्तूपको निर्माणपछि यस जात्राको लोकप्रियता व्यापक भएर तिब्बतको राजधानी ल्हासासम्म पुगेको देखिन्छ । मल्लकालमा शासकहरु हिन्दू भएकोले यस जात्राको लोकप्रियता सुसुप्त हुन पुगेको देखिन्छ । सेनकालमा भने तेमाल मकवानपुर राज्यअन्तर्गत रहेकाले यसको लोकप्रियता खुम्चिएको पाइन्छ । शाहकालमा तेमालका तामाङ राजाको गोर्खाली सेनाहरूले वीभत्स रूपमा हत्या भएपछि यस जात्राले जात्राको स्वरूप लिएको देखिन्छ । तत्पश्चात् यस जात्रा नेपालमा मात्र नभई नेपाल बाहिर रहेका तामाङहरूसम्म फैलिएको देखिन्छ ।

महायानी सम्प्रदायको विजमापा शाखाका बौद्ध धर्मावलम्बी तामाङ जातिको संस्कृति अध्ययन गर्दा हरेक पूर्णिमाको दिन कुनै न कुनै चाडपर्व, जात्रा, उत्सव वा पूजा परेको पाइन्छ । यस्ता थुप्रै चाडपर्व, उत्सव वा पूजामध्ये तामाङ समुदायले परम्परागतरूपमा प्राचीनकालदेखि मनाउँदै आइरहेको एउटा प्रमुख पर्व हो तेमाल (तिमाल) जात्रा ।

यो दुईदिने जात्रा हो । चैत्र पूर्णिमाको अघिल्लो दिन बौद्ध स्तूपबाट सुरु हुने तेमाल जात्रा भोलिपल्ट पूर्णिमाको दिन सूर्योदयसँगै स्वयम्भूमा पुनः आरम्भ भएर साँफेपख आकाशमा पूर्णचन्द्र देखिएपछि समाप्त हुने प्राचीन परम्परा छ ।

बौद्ध स्तूप, नागार्जुन स्तूप, बालाजुको वाइसधारा र स्वयम्भू चैत्यमा एकीकृत रूपमा तीर्थाटन र दीप प्रज्ज्वलित गरेर लाग्ने यस जात्राको नामाकरण ‘तेमाल जात्रा’ भनेर प्रचलनमा आएको छ । यसो हुनुमा काभ्रेपलाञ्चोकको दक्षिणपूर्वी भेग तेमाल भेगका तामाङहरूको यस जात्रामा हुने अत्यधिक सहभागितालाई नै लिन सकिन्छ । यसका साथै जात्राको नाम तेमाल रहनुको अन्य कारण पनि छन् । जसमा अन्य भेगको तुलनामा तेमाल भेगका तामाङहरू अरनिको राजमार्ग बन्नुभन्दा पहिला यस जात्रा मनाउन आउँदा म्हेदाङ अर्थात् सल्लाको खोटो वाल्दै रातभर हिँडेर आउने गर्दथे भनिन्छ ।

यसरी जात्रामा आउने तेमाले पुरुषहरू आफूले वर्षभरि कमाएको धन खर्च गर्दथे र भने महिलाहरू जात्रामा आउँदा बाटो पर्ने बनेपा र भक्तपुरजस्ता प्राचीन सहरमा आफ्ना सुनका गरगहनामा पाइन हाल्दै आउँथे र । जसका कारण यस जात्राप्रति तेमाले तामाङहरूको रौस, सद्भाव, लगाव नै देखेर होला, जात्रा हुने बौद्ध र स्वयम्भू क्षेत्रका तामाङ वा गैरतामाङहरूले यस जात्राको नाम तेमालका तामाङहरूको जात्रा रहेछ भनेर भन्दाभन्दै तेमाल जात्रा रहन गएको हो भनिन्छ । वास्तवमा चैत्र पूर्णिमाको दिन लाग्ने यस जात्राको नाम बौद्ध स्तूपमा लाग्दा बौद्ध जात्रा, नागार्जुन स्तूपमा लाग्दा नागार्जुन जात्रा, बालाजु वाइसधारामा लाग्दा वाइसधारा जात्रा र स्वयम्भू महास्तूपमा लाग्दा स्वयम्भू जात्रा हुनुपर्ने हो । तर तामाङहरूले नै समग्रमा यस जात्रालाई तेमाल जात्रा भनेर सम्बोधन गरेर गर्व गर्ने गर्दछन् ।

तेमालको इतिहास

काभ्रेपलाञ्चोकको दक्षिण पूर्वी भेगमा पर्दछ, तेमाल । उक्त ठाउँ तामाङहरूको धार्मिक, सांस्कृतिक र ऐतिहासिक थलो हो । धार्मिक दृष्टिकोणले हेर्दा तेमालमा भारतको उडिसाबाट नेपाल हुँदै तिब्बतमा बौद्ध धर्म स्थापना गर्न हिँडेका वखत गुरु पञ्चसम्भवले केही समय तिमाल (याङ्बेल) मा बसेर तप गरेका थिए । सोही कारण गुरु पञ्चसम्भवले तेमालमा रहँदा बौद्ध धर्मको ज्ञानका नीधिहरू गुप्त रूपमा राखेका थिए । सोही कारण तेमाल क्षेत्रलाई ‘तेरमाल’ भनिन्थ्यो । वास्तवमा यही ‘तेरमाल’ शब्द नै अपभ्रंश भएर ‘तेमाल’ भएको हो भन्ने तेमाल क्षेत्रका तामाङहरूको भनाइ रहेको छ ।

सांस्कृतिक दृष्टिकोणले हेर्दा तेमाल मौलिक तामाङ संस्कृतिको उद्गमस्थलमात्र नभई तामाङ संस्कृतिको अभ्यास भएको थलो हो । जसका कारण नेपाल, भारतका साथै विश्वका जुनसुकै देशमा रहेका तामाङहरू आफ्नो तामाङ संस्कृति भुले तेमालमा सोध्न जानुपर्दछ भन्ने कहावत नै छ, तामाङ समाजमा । ऐतिहासिक दृष्टिकोणले हेर्दा तेमाल भेग तामाङ जातिका अन्तिम राजा रेञ्जिनदोर्जे बलले राज्य सञ्चालन गरेको स्थल पनि हो । तेमाल वि.सं. १८१९ असोज २ गतेका दिन गोर्खा राज्यको विस्तारको क्रममा गाभिनुपूर्व स्वतन्त्र राज्य रहेको थियो भन्ने इतिहास छ । जहाँ राजा रेञ्जिनदोर्जे बल नामक तामाङ राजाले स्वशासन चलाउँथे भन्ने तेमालका तामाङहरूको भनाइ रहेको छ ।

गोर्खाली सेनाले मकवानपुर राज्य सर गरेपछि पटक-पटक युद्ध गर्दासमेत तेमाल राज्यलाई कब्जामा लिन नसकेपछि, गोर्खाका खस/क्षेत्रीय सेनाले राजा रेञ्जिनलाई सुनकोशीको तिरमा मितरी लगाई सन्धि सम्झौता गर्ने निहुँमा निशस्त्ररूपमा बोलाएर षड्यन्त्रपूर्वक मारेको बताइन्छ । गोर्खाली खस सेनाले षड्यन्त्र गर्न वार्ता गर्ने दिनभन्दा एक दिनअघि नै बगरमा हातहतियार लुकाएर राखेका थिए र भनिन्छ । लामो वार्ता हुँदा पनि कुराकानी नमिलेपछि,खस सेनाले बालुवामा लुकाएको हतियार फिर्केर रेञ्जिनदोर्जेको टाउको काटेर वीभत्स रूपमा हत्या गरेर सुनकोशीमा फालिदिएका थिए । आफ्ना पतिको हत्याको खबर सुनेर रेञ्जिनकी जेठी धर्मरानी विह्वल भएर आउँदा पतिको टाउको नदीमा घुमिरहेको देखेर सोही ठाउँमा हाम फालेर आत्महत्या गरेकी थिइन् । जसलाई आज पनि रानीदह भन्ने गरिएको छ ।

माथि उल्लिखित यस मौखिक कथनरूपी घटनालाई नेपालको इतिहास लेखनका ऐतिहासिक सामग्रीहरूसँग भिडाएर हेर्दा गोर्खाका राजा पृथ्वीनारायण शाहका केही चिट्ठीपत्र, हस्तालिखित वंशावली र विद्वानहरूले लेखेका पृथ्वी गाथाहरूमा तेमालसम्बन्धी केही विवरणहरू पाइन्छ । जसमध्ये एउटा सामग्रीमा यस्तो विवरण लेखिएको छः

‘...किरात फत्ते गर्न तिघ्रै भर परेको छु । कालु पाँडे मारिदा साँढै दुःखी भएको थिएँ । यतिखेर मलाई तिघ्रै बुद्धि र तरवारको भर रहेको छ । धुलिखेलमा जस्तै सिम्चुमा जग्गा दिन्छु । तिम्रो भाइ तिमलमा मारिएकामा म धेरै दुःखी छु ।...आश्विन वदि ५ रोज ४ संवत् १८२०’ (पृथ्वीपत्र संग्रह)

त्यसैगरी एउटा गोर्खाली वीर गाथामा तेमालको विषयमा यस्तो व्यहोरा उल्लेख गरिएको पाइन्छ । ‘...संवत् १८१९ आश्विनवदि... रोज ३ तिमालकोट अब्बल...’ (विरलन सौन्दर्य गाथा)

तेमाल राज्यको अध्ययन अनुसन्धानका सिलसिलामा गोर्खाका राजा पृथ्वीनारायणले रामकृष्ण कुँवरलगायतलाई तिमाल कब्जा गर्न थुप्रै चिट्ठीपत्रहरूका साथमा मकवानपुरका अन्तिम राजा दिगबन्धन सेनले दिएका ताम्रपत्र पनि भेटिएका छन् । जसको प्रकाशन र व्याख्या पछि, विस्तारै गरीला । स्मरण रहोस्, माथि उल्लिखित र हालसम्म यस लेखकले अनुसन्धानको क्रममा प्राप्त ऐतिहासिक सामग्रीहरूमा तेमाल भनेर उल्लेख भएको पाइएको छैन । जताततै ऐतिहासिक सामग्रीमा तिमाल, कोट तिमाल भनेर उल्लेख गरिएका छन् ।

यस आलेखमा माथि उल्लेख गरिएका पत्रबाट पनि तेमाल-गोर्खा युद्धमा सरदार रामकृष्ण कुँवरसहित उनका दुई भाइ जयकृष्ण कुँवर र अमरसिंह कुँवर पनि संलग्न थिए भन्ने खुल आउँछ । युद्धकै क्रममा रामकृष्ण कुँवरका प्रिय भाइ अमरसिंह कुँवर तेमाले तामाङ सेनाबाट वीभत्स रूपमा मारिएका थिए । आफ्ना प्रिय भाइ तेमाल युद्धमा मारिएको, तर लास भने तेमालमा नै रहेको र सद्गद्ग गर्न पलाञ्चोकमा ल्याउन नसकिएकोले रामकृष्ण कुँवर चिन्तामा परेका थिए । जसका कारण तेमालका राजा रेञ्जिनलाई आफ्नो कब्जामा रहेको तेमाल व्यासीका खेत दिने र जसको बदलामा तेमालेहरूले गोर्खालीहरूलाई रामकृष्ण कुँवरका भाइ अमरसिंह कुँवरको लास बुझाउने सर्तमा सुनकोशी नदीको किनारमा विनाहातहतियार सन्धी सम्झौता गर्न तेमाले राजालाई वि.सं. १८१९ असोज २ गते मंगलवार बोलाइएका थिए ।

यसै क्रममा माथि भनिएभन्ने गोर्खाली खस सेनाहरूले एक दिनअघि नै सुनकोशीको बगरमा हातहतियार लुकाएर राखेका थिए भने सोफ्ता, इमान्दार एवम् शान्तिप्रिय बौद्ध धर्मावलम्बी तेमालका तामाङ राजा रेन्जिन दोर्जे आफ्ना तीन भाइ र केही सेनाका टुकडीका साथ विनाहातहतियार सुनकोशीको बगरमा आइपुगेका थिए । जहाँ दुवै पक्षबीच वार्ता भए पनि कुराकानी भने मिल्न नसकेपछि,खस सेना रामकृष्ण कुँवरको निर्देशनमा र गोर्खाली सेनाले रेञ्जिनदोर्जे र उनका साथ आएका तामाङ सेनाहरूलाई बालुवामा लुकाएर राखेका हात हतियारमध्ये तरवारले टाउको काटेर हत्या गरी सुनकोशीमा फालिदिएर तामाङ तेमाल राज्यमाथि कब्जा जमाएका थिए ।

राजा रेञ्जिनको नाममा दीप प्रज्ज्वलन गर्ने परम्परा

यसरी गोर्खाली सेनाको षड्यन्त्रमा मृत्युवरण गरेका तेमालका अन्तिम तामाङ राजा रेञ्जिनदोर्जेको मुक्तिका लागि उनका परिवार र तेमालवासी तामाङहरू वि.सं. १८१९ चैत्र पूर्णिमाको अघिल्लो दिन तेमाल नै रिक्त पारेर बौद्ध स्तूपमा भेला भएर दीप प्रज्ज्वलन गर्न सहभागी भएका थिए । चैत्र पूर्णिमाका दिन नागार्जुन पर्वतको चैत्य र स्वयम्भू महाचैत्यको स्वयं उत्पन्न ज्योतिमा राजा रेञ्जिनदोर्जेको अस्तुद्वारा तयार गरिएको दीप प्रज्ज्वलन र श्रद्धाञ्जली पूजा प्रकट गर्न तीर्थाटन गर्दै आइपुगेका थिए । भनिन्छ, आजभन्दा २६१ वर्षअघिको सोही भीडलार्दै देखेर बौद्ध र स्वयम्भू क्षेत्रका तामाङ र गैरतामाङहरूले यस जात्रालाई कसको जात्रा भनेर प्रश्न गर्दा तेमालका तामाङ जनताहरूको जात्रा भनेका थिए । तेमालेहरूको जात्रा भन्दाभन्दै अपभ्रंश भएर जात्राको नाम नै तेमाल जात्रा रहन गएको बताइन्छ ।

ऐतिहासिक सामग्रीमा तेमाल जात्रा

तेमाल जात्राको उत्पत्तिका सम्बन्धमा खोजीनिर्ति गर्दा ठोस प्रमाणहरू पाउन नसकिए पनि बौद्ध धर्मग्रन्थ स्वयम्भू पुराणमा उल्लिखित कथा र तामाङ समाजमा मौखिकरूपमा अवशेषका रूपमा रहेका सामाजिक र ऐतिहासिक किंवदन्तीहरू मात्र पाइएका छन् । किंवदन्तीअनुसार काठमाडौँ उपत्यका दहको रूपमा रहेको समयमा बन्धुमतिनगरबाट आएका विपश्ची बुद्धले जामाचो (नागार्जुन) को पर्वतको टुप्पोमा बसी तप गर्दा दहको अवलोकन गरी चैत्र पूर्णिमाको दिन कमलको फूलको वीज (हालको पुरानो गृहवेश्वरी रहेको ठाउँ) रोपेको स्मरणार्थ यस जात्रा मनाएका कुरा प्रस्ट

तेमाल जात्राको ऐतिहासिक पाठो

हुन्छ । पछि सो कमलको वीजबाट फुलेको कमलको फूलमा आश्विन शुक्ल पूर्णिमाको दिन स्वयम्भूको अलौकिक महाज्योति उत्पन्न भएको र कमलका फूलका पातहरूमा पञ्चबुद्ध उत्पन्न भएका कुरा उल्लेख छ ।

जसको दर्शन गर्न काठमाडौँ उपत्यकामा विभिन्न कालमा अरुण नगरबाट शिखीबुद्ध, अनपम नगरबाट विश्वभू, क्षेमावातिबाट क्रकुच्छन्द, बनारसबाट कस्यपलगायतका बुद्ध विभिन्न दक्षिण भारतका देशदेशावरबाट र महाचीनको पञ्चशीर्ष पर्वतबाट बोधिसत्व महामुनी मञ्जुश्रीसँग अनेकौँ शिष्यका साथ आएको पाइन्छ । सोहीमध्ये केही शिष्यहरू तामाङ जातिका पनि थिए । बोधिसत्व महामुनी मञ्जुश्रीले स्वयम्भू महाज्योतिको अवलोकन गरेपश्चात् नजिकै गएर ज्योतिको दर्शन गर्न सकिन्छ, भनेर दहको पानी बाहिर पठाउने जूति खोजे । जूति दहको चारैतिरको पहाडबाट अवलोकन गरेपछि,पत्ता लगाए । अनि उनले आफ्नो नेतृत्वमा शिष्यहरूमार्फत गोकर्ण, पशुपति र चौभारको पर्वत खड्गद्वारा काटेर उपत्यकाको पानी बाहिर पठाए । अनि स्वयम्भू महाज्योतिको दर्शन नजिकै गएर कार्तिक शुक्ल पूर्णिमाको दिनमा दीप प्रज्ज्वलित गरेका थिए ।

त्यसपछि उनी मञ्जुपत्तन नामक सहर निर्माण गरेर एक शिष्य धर्माकरलाई राजा बनाएर महाचीन फर्केका थिए । यसपछि क्षमावती देशबाट क्रकुच्छन्द बुद्ध, शोभावती देशबाट कनकमुनी बुद्ध र बनारसबाट कश्यप बुद्ध स्वयम्भू महाज्योतिको दर्शन गर्न आएका थिए । बनारसबाट आएका कश्यप बुद्धमार्फत गौड देशका राजा प्रचण्डदेवले स्वयम्भू महाचैत्यको ज्योतिको महिमा सुनेर उनी पनि नेपाल उपत्यका आएर स्वयम्भू ज्योतिको दर्शन गरेका थिए । स्वयम्भू महाचैत्यको ज्योतिलाई कसैले पनि विटुल्याउन नसकोस् भनेर राजा प्रचण्डदेवले महाचैत्य बनाएर गर्भमा राखेका थिए । यसरी निर्माण भएको स्वयम्भू महाचैत्यको प्राणप्रतिष्ठा चैत्र पूर्णिमाको दिनमा भएको कारण स्वयम्भू महाज्योतिको दर्शन चैत्र पूर्णिमाको दिनमा गर्ने परम्परा नै बसेको हो भन्ने कथन रहेको छ ।

महाचीनबाट बोधिसत्व महामुनी मञ्जुश्रीका साथ नेपालमा प्रवेश गरेका तामाङ जातिले हालसम्म पनि स्वयम्भू स्तूपको निर्माण भएको खुसीयालीमा स्वयम्भूमा पुगेर दीप प्रज्ज्वलन गरेर महाज्योतिको स्मरण गर्ने परम्परालाई निरन्तरता दिएका छन् । त्यसैगरी पछि बनारसका कस्यप बुद्धको मृत्युपश्चात् उनको अस्तु राखेर निर्माण गरिएको बौद्ध स्तूपको निर्माण सम्पन्न भएपछिको सोही स्तूपको प्राण प्रतिष्ठा पूजा (हाम्पने पूजा) पनि चैत्र पूर्णिमाकै दिन भएको कारणबाट दुवै स्तूप अनि चैत्यलाई चैत्र पूर्णिमाकै दिन लागेको यस जात्रामा दीप प्रज्ज्वलन गर्ने परम्परा बसेको हुनसक्छ, भन्ने मेरो अनुमान रहेको छ ।

यसरी हेर्दा प्राचीनकालमा काठमाडौँ दहकै रूपमा रहेको समयबाट तेमाल जात्रा आरम्भ भएको देखिन्छ । लिच्छविकालको प्ररम्भमा स्वयम्भू चैत्यको निर्माण र मध्यमा बौद्ध स्तूपको निर्माणपछि, यस जात्राको लोकप्रियता व्यापक भएर तिब्बतको राजधानी ल्हासासम्म पुगेको देखिन्छ । मल्लकालमा शासकहरू हिन्दू भएकोले यस जात्राको लोकप्रियता सुसुप्त हुन पुगेको देखिन्छ । सेनकालमा भने तेमाल मकवानपुर राज्यअन्तर्गत रहेकाले यसको लोकप्रियता खुम्चिएको पाइन्छ । शाहकालमा तेमालका तामाङ राजाको गोर्खाली सेनाहरूले वीभत्स रूपमा हत्या भएपछि,यस जात्राले जात्राको स्वरूप लिएको देखिन्छ । तत्पश्चात् यस जात्रा नेपालमा मात्र नभई नेपाल बाहिर रहेका तामाङहरूसम्म फैलिएको देखिन्छ ।

उपसंहार-निष्कर्ष

धार्मिक, सांस्कृतिक र ऐतिहासिक महत्त्व रहेको तेमाल जात्राको उत्पत्तिका कथा, सामाजिक परम्परा र नेपाल प्रवेशको मौखिक कथनका साथै प्राचीन बौद्ध तीर्थ नागार्जुन, नमोबुद्ध, स्वयम्भू र बौद्ध स्तूपसँग गाँसिएका भावनात्मक सम्बन्ध, महिमा र तिनको अभ्यास र सम्बन्धले तामाङ जाति काठमाडौँ उपत्यकाको मूलवासी नै भएको संकेत गर्दछ । जसबाट नेपालका इतिहासकारहरूले अड्कल काटेका उपत्यकाको प्रथमवासी नाग जाति अरू कोही नभई कतै तामाङहरू त होइनन् ? भन्न सकिन्छ । साथै, काठमाडौँ उपत्यका र यसका वरिपरिका पहाडी प्रदेशमा आवाद रहेका आदिवासी बौद्ध धर्मावलम्बी तामाङहरूले काठमाडौँ उपत्यकामा विभिन्न कालखण्डमा विकास भएको बौद्ध धर्मको अभ्यास र यहाँका बौद्ध सम्प्रदासँग हार्दिक सम्बन्ध गाँसिरहेका पाइन्छ । उदाहरणको रूपमा पञ्चबुद्ध, मानवबुद्ध, सिद्धार्थ गौतमबुद्ध, लोकेश्वर, गुरु पञ्चमसम्भव र नागार्जुनद्वारा प्रतिपादित महायानअन्तर्गत जिङ्मापा, लामावाद, बज्रयान शून्ययानका दर्शनको प्रभाव तेमाल जात्रा मनाउँदै आएका तामाङ जातिको सामाजिक जीवनपद्धति र बौद्ध धर्मको परम्परागत अभ्यास गरेका कारण उनीहरूको जीवनमा शान्ति, मैत्री, करुणा र सद्भावरूपी गहनाहरूका गहिरो प्रभाव पारेको प्रस्ट रूपमा देखिन्छ, भन्दा फरक पर्दैन ।

स्रोतः जात्राको अवलोकन, विभिन्न पत्रपत्रिका र पुस्तकमा प्रकाशित लेखहरू ।

(लेखक तामाङ संस्कृति र इतिहास लेखनमा संलग्न छन्)

राहत, चीनसँगको व्यापार युद्ध तीव्र बन्दै

पुष्पगति विज्ञान सेवा - सोह्रुटे, नयाँबजार फोन नं. ४३५५७६०, ९८४१८७७१६ ९८६६४३०१५४। स्मार्ट सर्भिस नेपाल प्रा.लि.-सिनामंगल, एयरपोर्ट, शम्भु मार्ग, फोन नं.०१२२९६६५८२९८४२६३५८१५। लोटेस कम्युनिकेशन- गोग्रुबुञ्ज, फोन नं. ४३६४७१। धुवको पसल- डिल्लीबजार, फोन नं. ४४३९२०१। Reachmond Books Shop (रोहित दाहाल) - फोन नं.४०९६३१८, महाराजगञ्ज, भाटभटेनी गेट। Yonjan Enterprise - Dhalku Bhishal Nagar, 4438217। दत्तकाली स्टेशनरी - नयाँबसपार्क फोन नं. ९८१३९६०७४६। सारीका स्टेशनरी पसल - फोन नं. ९८५११२९६८६। ज्ञानज्योति पुस्तक पसल बागबजार, फोन नं. ४२४००६०। विश्व स्वतन्त्र सञ्चार- सुन्धारा, फोन नं. ४२१९४१२। निशा बुक्स एण्ड स्टेशनरी - लगनखेल, ५५३१९५७, ९८४१९२७४८९। वीडलिंक मिडिया प्रा.लि. - पुरानो बानेश्वर चोक, फोन नं. ४४४२३०९, २०१४९३२, ९८४९६०६१४। हिमचुली स्टेशनरी- बालाजु नेपालटार, फोन नं.४३८७२४२, ९८४१४४००८३। मल: स्टेशनरी- गडाघर ठिमी, फोन नं. ६६३०७५७। B-Tech Nepal- पुतलीसडक चोक, फोन नं.9851079417, 2297501। HaLMax Communication - Jamal Kathmandu, 4224181, 4245457, 9841853198, (Hari Dawadi) जमलको पुलमुनी- विश्वज्योति हल हसाईडमा, वी एण्ड बी. कम्युनिकेशन एण्ड साइबर- कलंकी चोक फोन: ०१-४२७६५३०, फ्याक्स:०१-४२७१३२२। दाजुभाइ स्टेशनरी - पिंगलास्थान, गौशाला, फोन: ०१-४४९४६१५, ९८४९५०८१९९, ए.आर स्टेशनरी च्यासल गेट -९ ललितपुर फोन नं. ९८४१२८६९९१, हलफ्याक्स मिडिया एण्ड कम्युनिकेशन जमल, काठमाडौँ सम्पर्क : ०१-४२२४१८१, ०१-४०१२७७७, लोटेस एड मिडिया एण्ड मार्केटिङ गोग्रुबुञ्ज चोक फोन नं. ९८५१०२४३८२ र ९८६०३४६२५७, कमल स्टेशनरी, सिफल फोन नं. ९८४३२६४२३२, ०१४५८०१८४।

